
”Vilka borde vi vara, då?”

Johan Wickström

Vem skapar bilden? Varför? På vilka sätt? När? Var?
Vem är då den förste/ene? Hur uppstår fördomar?
Hur motverkas fördomar? Är det möjligt?
Individuellt – kollektivt? Sociologiskt – psykologiskt?

”DEN ANDRE – VEM ÄR DET?

HUR SKAPAS BILDEN AV DEN ANDRE – OCH VARFÖR?

Diametralt olika svar!

- **Psykologiskt** – i huvudet! Individuellt, ofrånkomligt, hantera världen, så ”funkar människans psykologi”, tanke – beteende
  - **Sociologiskt** (socialkonstruktivistiskt) – kulturella skapelser! Kollektivt, historiskt föränderligt, maktfråga, politiska konsekvenser, språk/tanke – beteende
-

Mina utgångspunkter

- Sociala konstruktioner av bilder och föreställningar om "vi och dem" (kollektiva identiteter)
  - Språkets centrala betydelse – makten över tanken!
  - Kollektiva identiteter möjligen ofrånkomliga, men inte "statiska"
  - Historiskt och socialt föränderliga
-

-
- Vem/vilka har haft makten att skapa kollektiva identiteter? Politisk – ideologisk fråga
  - Möjligt och önskvärt att påverka och förändra!
  - Utbildningens och forskningens betydelse för kritik och förändring!
  - Kritik av konstruktionen av kollektiva identiteter är en viktig vetenskaplig uppgift – kritisk teori och dekonstruktion
-

Inom nationalismforskningen...

- Historiker studerar
  - Konstruktionen av "oss" som enhet
  - Föreställda gemenskaper (B. Anderson)
  - Statliga historiebruk: gemensam historia, "ras", territorium, språk, religion etc.
  - Vissa människor blir "problematiska andra"
  - "De andra" måste "hanteras" – direkt och symboliskt våld - från utrotning, folkmord, tvångsförflyttning, rasdiskriminering, osynliggörande, stereotypisering
  - Nationalism influerat hela politiska skalan (h-v) under 1900-talet
-

Orientalismforskningen...

- Antropologer och religionshistoriker
  - Konstruktionen av "de andra" (E. Said)
  - Exotisering
  - Legitimitet för kolonialism, imperialism och kapitalism
  - Rumslig åtskillnad
-

Binära oppositioner

“Vi”

- Fredliga
- Förnuftiga
- Utveckling, framtid
- Vetenskap
- Vithet
- (Kristendom) Ateism
- Konsumenter
- Europa + Nordamerika
- Homogenitet
- Toleranta!

“De andra”

- Krigiska (terrorister) alt mycket fredliga
  - Irrationella/Visa
  - Dåtid, traditioner
  - Vidskepelse, religion
  - Svarta, färgade
  - Världsreligioner
  - Producenter
  - Resten av världen
  - Heterogenitet
-

Några människor ”stör” kulturella föreställningar om

Enhet

Renhet

Ordning

Och måste följaktligen – ”hanteras”.

---

*”de drefwo omkring utan lagar och
sammansordning”*

”förde ett kringirrande lif”

*”När uppkom först någon ordentlig styrelse? Wid
pass 100 år f. Chr., då den ryktbare Oden eller
Sigge Fridulfsson hitkom från Schuytien wid
Swarta hafwet, med ett folk kalladt Asar, Schyter
eller Swear” (Kindblad 1830)*

Mytversion	Etniska kategorier i kronologisk ordning	Texter som innehåller myten
1	: Lappar, nordiska [folk] (fornjoterska ätten), asar	: G.H. 1817
2	: Anonymer "Gylfes folk", göter [Sigges folk]	: Winge 1828
3	: Jotar (fornjoterska konungar:finnar:lappar), göter, asar (schyter:svear)	: Kindblad 1830
4	: Lappar (thursar:rimthursar:jättar:troll), jotnar, götiska folkstammen (germaner, asar)	: Ekelund 1832
5	: Jotnar (finnar, lappar), göter, asar (Svea folk)	: Winge 1835
6	: Anonymer "invånare" (jättar:bergstroll:vilda vidunder), odlade folkstammar (asar)	: Fryxell 1835
7	: Anonymer "Gylfes folk", asar	: Winge 1837
8	: Finnar och lappar (vilda folkslag:ur-invånare i Norrland:jättar:wildar:jotar)/ götiska folkstammar (tyska folkstammen:germaner:götar, asar)	: Ekelund 1839
9	: Anonymer "Sveriges äldsta inbyggare", svenskar (götar, asar)	: Winge 1841
10	: Finnar och lappar, [svenske Gylfes folk], asar	: Ekelund 1842
11	: Finska folkslag (finnar:lappar)/svenska folkslag (göter, svear (asar))	: Dahm 1842
12	: Anonyma "inwånare" (de första inbyggarna:jättar:bergstroll:vilda vidunder), asar	: Oldberg 1842
13	: Jothar (vilda folkslag), asar	: Tenow 1843
14	: Anonymer "innewånare", odlade folkstammar (asar)	: Schmidt 1844
15	: Lappar (finnar:jotnar:thursar:troll), keltiska folk/egentligt finska folk, götar, svear (asar)	: Alander 1846
16	: Lappar (wildar), jotar (göter), asar	: Schelin 1853
17	: Hvperboréer (lappar)	: Landaren 1854

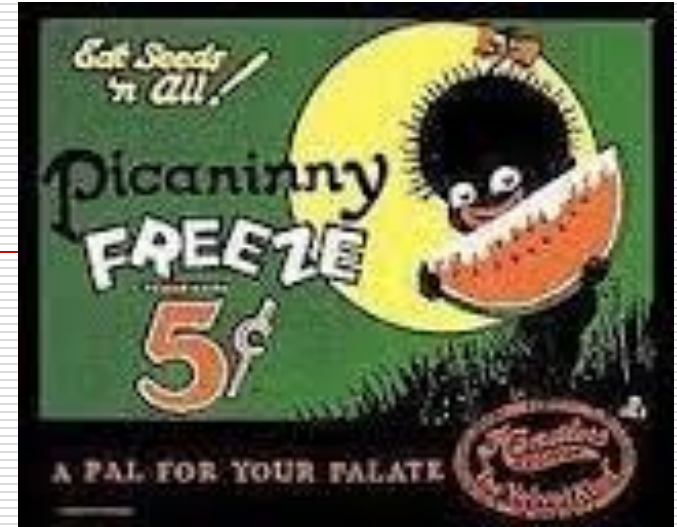
Rasism, xenofobi,
främlingsfientlighet, fördomar,
antisemitism, antiziganism etc.

Kritisk och dekonstruerande hum/sam. forskning

- Radera myten om det enhetliga västerlandet
  - Motverka stereotyper
  - Främja och synliggöra mångfald i förflutenhet och nutid
  - Homogeniteten är en chimär skapad av en politisk vilja att osynliggöra samer, romer, katoliker, homosexuella etc.
  - Stark rörelse för att motverka problematiska representationer av människor
-

Även en stark medial diskussion...

Olika varianter av "negerbollsfrågan"

Och en stark(?) motrörelse?

Viktigt... men

Låt oss (humanister och
samhällsvetare) återvända till frågor

om

Gemenskap

Inkludering

Skapa ett socialt samhälle

Inkluderande medborgarskap

Kollektiv identitet

Offentlighet

Vad bör vi fylla tomrummet med? Bör vi?
Kastar vi ut barnet med badvattnet?
Vad händer om vi inte deltar i nykonstruktionen?
Positiva lärdomar från nationalismen?
Inkluderande medborgarskap bortom
essentialistiska klassifikationer?
Återstår endast *homo economicus*?
